

annie
sanders

toch
vriendinnen

jan haan n.v. groningen

ANNIE SANDERS

Toch vriendinnen

GEILLUSTREERD DOOR SIFRA HAAN

J A N H A A N N . V . . G R O N I N G E N

1 Op het schoolplein

„Eef! Ee-eef! Kom es gauw luisteren, ik weet zo iets moois!”
Lien Brugwoud’s hoge stemmetje klonk schel over de speelplaats. Gonnie van Eiken en Fransje de Meert, die bij haar stonden, keken ook al met stralende oogjes naar Eef Lagermans, die met vlugge pasjes hun kant op kwam.

„Wat hebben jullie?” vroeg ze nieuwsgierig.

„Moet je luisteren, zeg.”

Lien boog zich helemaal naar voren, opdat Eef haar toch maar goed zou verstaan. Fransje en Gonnie stonden te trappelen van plezier, want Lien had hùn het mooie plan al verteld.

„Volgende week, hé, dan is onze juffrouw toch jarig! Nou, dan moesten we met ons allen wat voor haar gaan kopen, ieder uit z’n eigen spaarpot — is dat niet mooi?”

„Hè ja”, zeiden Gonnie en Fransje, al voor de tweede keer die morgen.

Eef vond het ook een prachtig plannetje.

„Ja zeg, een kadoetje van ons vieren, wat zal ze dààr blij mee zijn!”

„Van ons vièren?” vroeg Gonnie, met haar zacht, aarzelend stemmetje.

„Ja, Lien en Fransje en jij en ik, da’s toch vier!” baasde Eef.

„En Rietje, dan? Moet diè dan niet meedoen?”

Fransje knikte en Lien zei: „Natuurlijk!”

Maar Eef trok haar neus op.

„Rietje, hè nee, laat die nou maar! Die heeft tòch geen spaarpot!”

„Maar ze is toch ons vriendinnetje!” weifelde Gonnie weer. Eef lachte, maar ’t was geen vriendelijk lachje. Het klonk hoog en spottend.

„Willen jullie zò'n vriendinnetje hebben? Een kind uit zo'n winkeltje? Bah!”

„Daar kun je toch wel lief om wezen”, zei Fransje snibbig. „Rietje is altijd al een vriendinnetje van ons geweest. 't Is echt lelijk, dat jij zo nààr tegen haar doet!”

Nu werd Eef kwaad.

„Als Rietje meedoet, dan doe ik nièt mee!” kribde ze. „Dan moeten jullie 't zelf maar weten!”

Meteen draaide ze zich om en liep weg, met haar hoofdje trots in de nek.

De anderen keken elkaar een beetje verdrietig aan. Wat moesten ze daar nu mee? Eef woonde in een heel deftig huis, haar vader was de nieuwe burgemeester van het stadje. Eef zou wel veel geld in haar spaarpot hebben. Als zij niet meedeed, dan konden ze vast geen duur kadootje kopen. Maar . . . Rietje

was toch hun vriendinnetje, al van de eerste klas af!
Toen was 't wéér Lien, die raad wist.

„Weet je, wat we doen? We zèggen het niet tegen Rietje, en we laten het pakje bij de juffrouw in huis brengen. Dat kan best!”

Gonnie zweeg. Ze vond het helemààl niet best. Fransje zei nog: „Maar als de juffrouw ons nou bedànt in de klas, wat dàn?” „We zetten er geen naam op”, bedacht Lien, „en dan vertellen we 't haar later, als Rie er niet bij is!”

Gonnie zei nog altijd niets, maar toen Fransje vroeg: „Zullen we dat dan maar doen, Gon?” toen zei ze heel beslist: „Ik vind 't àkelig zo!”

„Ik vind 't òòk niet leuk”, moest Lien bekennen, „maar het kàn niet anders. We willen toch graag wat mòòis kopen voor de juffrouw, en dat gaat niet, als we Eef er niet bij hebben!” „Toe dan maar!” gaf Gonnie eindelijk toe. En Fransje ging Eef opzoeken, om het haar te vertellen.

Eef mopperde eerst wel een beetje, omdat de juffrouw nu niet dadelijk weten zou, dat het pakje van hèn kwam. Maar toen Fransje haar beloofde, dat zij het kadootje uitzoeken mocht, was ze tevreden.

Toen ze bij Lien en Gonnie terugkwamen, was Rietje er ook. Ze droeg lang niet zo'n mooie jurk als de anderen, want haar ouders waren arm. Haar vader was altijd ziek en kon niet werken, daarom hield moeder een textielwinkeltje. Toch waren Gonnie, Fransje en Lien altijd lief voor Rietje geweest. Ja, Lien net zo goed. En haar vader was nog wel dòkter!

Maar toen Eef er bij kwam, was 't moeilijker geworden. Eef was enig kindje thuis en daardoor erg verwend, maar dat was het ergste niet. Eef was tròts, dàt was het ergste. Eef vond Rietje met haar versleten schooljurk een echt armoedig kind en ze probeerde de anderen telkens over te halen, om zich niet meer met haar te bemoeien. Ze hadden nooit gewild. Rietje hòorde bij hen, ze konden haar toch zo maar niet laten lopen! Rietje merkte wel, dat Eef niet van haar hield en ze had er

verdriet van, want ze wou graag omgaan met die knappe deftige Eef. Stel je voor, dat ze daar eens in hùis zou mogen komen! 't Zou er wel heel erg mooi zijn en er was natuurlijk van alles om mee te spelen. Maar daar hoefde ze niet eens aan te denken!

Vanmorgen deed Eef ook weer net, of zij er niet was. Ze fluis-terde telkens met Fransje en Lien en als ze dan merkte, dat Rietje naar hen keek, begon ze dadelijk over heel gewone dingen te praten. Gonnie deed wel haar best, om Rietje af te leiden, maar dat lukte slecht. Behalve Eef waren ze allemaal blij, toen de schoolbel ging en juffrouw Blankers in haar handen klapte, om de klas bij elkaar te roepen.

Die morgen zaten er in één van de achterste banken twee meisjes, die niet opletten. Dat waren Gonnie van Eiken en Rietje Ploegstra. Gonnie zat zichzelf aldoor te vertellen, dat 't gemeen van hen was, om Rietje niet mee te laten doen aan 't verjaarskado voor de juffrouw. Als haar mòeder het wist, zou die vast op haar brommen. En Rietje zat er over te tobben, wat ze Eef toch voor kwaad had gedaan, dat die zo onvriendelijk tegen haar was. Ze deed toch altijd haar best om voor iedereen aardig te wezen. Hoe kon Eef dan een hekel aan haar hebben?

De juffrouw moest die twee daar achter in de klas telkens waarschuwen, omdat ze iedere keer vergaten te luisteren of naar 't bord te kijken.

„Wat schéélt jullie toch?' vroeg ze eindelijk ongeduldig. „Als ik jullie nu nog één keer verbieden moet, dan blijven jullie om half twaalf allebei na!"

Dat hielp. Van de juffrouw hielden de meisjes heel veel en ze wilden haar niet graag boos maken, dus liep het zonder school-blijven af.

2 Bij Rietje thuis

„Half twaalf, kinderen! Opruimen, hoor!“ waarschuwde juffrouw Blankers.

De pennen en taalschriften werden schuifelend in de kastjes geborgen, de kinderen vouwden hun handen op het blad van de bank en de juffrouw dankte. Toen mochten ze gaan. Alleen Jantje Schoenmakers, een neefje van Gonnie, bleef in de klas, om het bord schoon te maken en de leesboekjes voor de middag klaar te leggen.

Buiten de school wou Rietje tussen Gonnie en Lien in gaan lopen, zoals ze op weg naar huis altijd deed. Fransje ging alléén, die moest een andere kant uit.

Maar Eef, op haar gewone bazige manier, pakte dadelijk Liens arm.

„Toe zeg, ga je mee naar ons huis! 't Kan nog best vóór twaalven. Ik heb zo'n mooie streng kralen voor de zondag, echte bloedkoralen! Van m'n tante gekregen. Die logeert bij ons!“

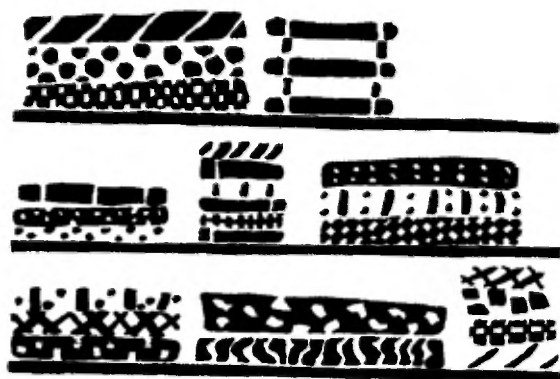
Lien keek nog gauw even achterom naar de vriendinnetjes.

„Tot vanmiddag!“ riep ze.

Toen verdwenen ze samen om de hoek van de straat, waar Eef woonde.

Gonnie liep met Rietje mee, maar ze waren allebei stil. Gonnie dacht aan het pakje voor juffrouw Blankers, waarover ze met Rietje niet mocht praten. En Rietje dacht aan de streng echte bloedkoralen, die Eef van haar tante gekregen had. Die tante was zeker net zo deftig als Eef zelf, dacht ze. Zij, Rietje, droeg 's zondags een kettinkje en een klein brosjie er bij. Maar die kralen van Eef waren natuurlijk veel mooier!

Op andere dagen gebeurde 't vaak, dat Gonnie haar vriendin-

netje helemaal thuisbracht. Nù niet. Nu zei ze, zo gauw ze bij haar deur waren:

„Nou Rie, ik ga naar naar binnen, hoor! Misschien moet ik nog wat doen voor moeder!”

„Ja!” knikte Rietje, die niet eens goed geluisterd had. „Da-ag!” En diep in gedachten stapte ze verder.

Eén straat moest ze nog door, voordat ze zèlf thuis was. Een saaie straat was het, je had er bijna geen winkels om naar te kijken. Toen ze aan 't eind van die straat een hoek was omgeslagen, stond ze voor de deur van 't winkeltje, waar ze met haar ouders en haar grote zus woonde.

Vóór de toonbank stond een dikke vrouw, die net een paar kousen gekocht had. Achter de toonbank stond Rietjes moeder, groot en zwaar, met een breed gezicht en strenge ogen. Wiep, Rietjes zuster, was bezig een meisje te helpen, dat klosjes naaigaren hebben moest. Er was eigenlijk ook nog een broer, Theo. Maar die was al naar zee gegaan, toen Rietje pas geboren was. En omdat hij maar een enkele keer thuiskwam, kende ze hem haast niet. „Dag moeder, dat juffrouw!” groette Rietje toen ze binnenkwam.

Juffrouw Ploegstra keek op van het hoopje geld, dat de dikke vrouw over de toonbank naar haar toe geschoven had.

„Kind, wat loop je toch weer langzaam!” zei ze een beetje verwijtend. „Hoe vaak moet ik je nou nog zeggen, dat je op straat flink door moet stappen! Je krijgt voeten als ijs, 't is geen zomer! Kruip maar gauw bij de warme kachel!”

Maar Rietje liep niet aanstonds door naar de kamer. Ze dribbelde om de toonbank heen, tot vlak bij moeder en trok haar aan de schort.

„Moe, hoort u eens! Eef van de burgemeester, die heeft...” Moeder, klaar om het geld in 't winkellaadje te doen, schoof haar op zij.

„Ja, hoor, zo meteen, als we àchter komen. Ga jij nou naar vader toe, je loopt ons hier in de weg. Zo klopt het precies, juffrouw Hamers!”

Gehoorzaam liet Rietje moeders schort los. Ze was niet te-leurgesteld, ze wist wel, dat moeder altijd een beetje kribbig was, als ze het druk had. Maar vòòr ze de kamerdeur opendeed, probeerde ze 't nog even bij haar zus, die juist het meisje met haar klosjes garen de winkel uit liet.

„Wiep, Eef Lagermans heeft bloedkoralen gekregen! Èchte, Wiep! Van haar tante!”

Wiep trok haar mondhoeken spottend omlaag. Ze was groot en fors, net als moeder, en ze had ook precies hetzelfde gezicht.

„Eef Lagermans is een verwaand nest!” zei ze.

Met grote, verschrikte ogen keek Rietje haar aan.

„O, maar Wiep, ze is zo vreselijk knap! Ze maakt haast nooit fouten in haar taallesje, en ze had naast een tièn voor haar sommen!”

Wiep schokte onverschillig met haar schouders.

„'t Zou beter wezen voor dat trotse ding, als ze een beetje minder knap was!”

Dat begreep Rietje niet En ze kon er haar zuster ook niet naar vragen, want er kwam een kind om een rolletje band. Ze zou maar naar vader gaan. Aan vader kon je alles vragen; die wist bijna overal een antwoord op en die werd nooit ongeduldig. Moeder en Wiep hielden òòk veel van haar, dat wist ze wel. Maar ze hadden zo weinig tijd, om naar haar te luisteren!

Vader zat bij de kachel in een grote ziekenstoel, met twee kussens hoog in zijn rug. Zo zat hij alle dagen, Rietje had hem nooit anders gekend. Wiep en Theo wel. Die wisten nog, dat vader timmerman geweest was, dat hij eens van een hoge steiger was gevallen en dat er toen iets met zijn rug was gebeurd, zodat hij na die tijd niets meer doen kon.

Toen Rietje haar vader goedendag had gezegd, haalde ze een stoel bij de tafel vandaan en ging aan de andere kant van de kachel zitten. Ze begon dadelijk over Eef en de bloedkoralen, want dat wou haar maar niet uit de gedachten. Vader Ploeg-

stra keek niet vrolijk, toen ze 't hem vertelde. 't Maakte hem altijd verdrietig, dat andere meisjes zoveel méér hadden dan zijn eigen dochttertje, omdat hùn vaders nièt ziek waren en hùn moeders niet de hele dag achter de toonbank hoefden te staan om geld te verdienen. Gelukkig, dat Rietjes kleren tenminste altijd schoon en heel waren. Daar zorgde zijn vrouw wel voor.

„Vader, nou moet u es horen! Wiep zegt, dat het beter zou wezen, als Eef niet zo knap was. Wat bedoelt ze daarmee, vader? 't Is toch niet mooi, als je dóm bent?”

„Dat bedoelt Wiep ook niet!” zei vader. „Het is altijd goed om knap te wezen. Maar als trótse kinderen knap zijn, dan gaan ze denken, dat ze alles beter weten dan een ander en dan worden ze nóg trotser!”

O, was het dàt? Ja, dan begreep Rietje het nu in eens veel beter.

„Ik was toch òòk wel graag zo knap als Eef!” bekende ze. Vader glimlachte even.

„Je bent toch niet dom!” zei hij troostend. „Alle mensen hoeven niet even knap te wezen. Doe jij je best maar, dan zijn moeder en vader al lang tevreden!”

Een paar minuten zei Rietje niets. Toen begon ze weer.

„Ik wou, dat Eef maar een beetje aardiger tegen me was! Ze praat altijd met Lien en de anderen, maar met *mij* nooit!”

„We moeten medelijden met Eef hebben!” zei vader ernstig. Dààr begreep Rietje nu helemaal niets van. Eef droeg van alle meisjes uit haar klas de mooiste jurken, en ze had telkens een ander lint in het haar. Met zo'n deftig kind hoefde je toch geen médelijden te hebben!

Vader zag wel, dat Rietje er niemendal van snapte, en daarom probeerde hij 't haar uit te leggen.

„Nou moet je eens heel goed luisteren. Eef gaat bij jou op school en op de zondagsschool. Ze hoort daar alle dagen over de Heere Jezus praten. En de Heere Jezus heeft gezegd, dat de mensen, die bij Hem horen willen, ook van elkààr moeten

houden. Als Eef dat nog niet begrepen heeft, dan is ze veel armer dan wij, al woont ze in nòg zo'n deftig huis en al heeft ze nòg zoveel speelgoed en mooie kleren. Zie je, dààrom moeten we medelijden met Eef hebben en daarom moet je ook nooit jaloers wezen, als Eef wat heeft, dat *jij* niet krijgen kunt. Als 't eens lijden kan, en moeder of Wiep gaat de stad in, dan zal ze voor jou òòk een streng kralen meebrengen!" Rietje knikte, al lang weer getroost.

„Als Theo geld stuurt, hé vader? Zou dat nog lang duren?"

„Niet zo héél lang meer. De laatste keer is al weer een hele tijd geleden. Ik denk, dat het déze week wel komt!"

Toen zweeg vader een lange poos. Hij dacht aan zijn jongen, die zo ver weg was. En Rietje was bij vader op de stoelleuning gaan zitten, met de armen over elkaar en zei òòk niets meer. Zo zaten ze nòg, toen moeder en Wiep uit het winkeltje kwamen om de tafel in orde te maken voor het middageten.

O, die Eef!

Het geld van broer Theo was gekomen en Rietje had haar streng kralen gekregen. Moeder had eerst wat geprutteld, toen ze er over begonnen was. De kwartjes en dubbeltjes groeiden haar niet op de rug en Rie had haar kèttinkje toch! Maar vader had zijn dochtertje geholpen en omdat Rietje haar jongste meisje was, dat ze altijd een beetje ekstra vertroetelde, had moeder haar op 't laatst tòch haar zin maar gegeven. Samen met Wiep was ze 's zaterdagsmiddags naar de grote winkel, vlak bij de school, gegaan en ze had de kralen zelf uit mo-

gen zoeken. Natuurlijk waren ze heel wat goedkoper en veel minder „echt” dan die van Eef. Maar Rietje had ze toch mooi gevonden en dadelijk aan moeder gevraagd, of ze ze morgen naar zondagsschool òm hebben mocht. 't Had haar die zondagmiddag niet eens zo veel kunnen schelen, dat Eef met haar dure bloedkoralen vlak vòòr haar zat. Zij had nu ook iets om aan de anderen te laten zien en glunderend had ze aan Fransje en Gonnie verteld, dat ze die kralen eigenlijk van haar grote broer gekregen had, want als diè geen geld had gestuurd, dan had Wiep ze niet voor haar kunnen kopen.

Een paar dagen later was juffrouw Blankers jarig. Dat was altijd een heerlijke dag voor de kinderen. De juffrouw deed 's morgens allerlei spelletjes met hen en 's middags las ze de hele tijd voor uit een prachtig boek. De jongens en meisjes, die het vòrige jaar bij haar in de klas hadden gezeten, hadden dat allemaal aan hun kameraadjes verteld, en natuurlijk verheugde de één zich nog meer op het feest dan de ander.

Juffrouw Ploegstra had eigenlijk gewild, dat Rietje die dag thuis blijven zou. Ze was wat verkouden, het weer was vochtig en ongezond, en als er tòch niet geleerd werd vandaag, dar vond moeder het malligheid, om er door te gaan. Maar het kind had zò gesmeekt, om toch asjeblijft naar school te mogen, dat ze 't dan maar goed gevonden had. Met twee paar kousen aan en een grote alpinomuts van Wiep tot ver over haar oren getrokken, stapte Rietje om even over acht de deur uit.

„Mond dicht houden op straat, voor de mist!” waarschuwde moeder nog, eer ze de winkeldeur achter haar dicht deed.

Onderweg voelde Rietje telkens naar de kralen, die ze vanmorgen òm had mogen doen. Er zat wel een dikke wollen das overheen, maar die deed ze binnen tòch af en dan kon iedereen haar kralen zien. Wat zou de juffrouw het leuk vinden, dat ze

dat ekspres voor h  r gedaan had! Als 't niet zulk nattig weer was geweest, dan had ze haar zondagse jurk ook nog aange- trokken. Maar d  t ging nu niet, dat zou de juffrouw best be- grijpen. Verbeeld je, dat er een regenbui kwam!

Op het schoolplein waren bijna alle kinderen uit de klas al pre- sent. Eef Lagermans ook. Die stond druk 'e smoezen met Lien van de dokter. Fransje moest nog komen, dat was altijd zo'n talmkous 's morgens! Ze hadden met hun drieën een kop en schotel met een bordje gekocht voor juffrouw Blankers. Met hun drieën, ja, want Gonnie had op 't laatste nippertje ge- zegd, dat ze t  ch maar liever niet mee wou doen, omdat ze 't zo naar vond voor Rietje. Eef was er vreselijk kwaad om geweest, maar 't was er op uitgedraaid, dat ze samen met Fransje en Lien het kadootje had moeten betalen. Een broer van Fransje had het gisteravond naar het huis van de juffrouw gebracht, want als   n van de meisjes dat zelf had gedaan, dan zou ze meteen begrepen hebben, van wie het kwam.

Gonnie stapte even na Rietje het schoolplein op. Eef keek niet naar haar, ze was nog boos. Maar Gonnie l  tte ook niet op Eef. Ze trok Rietje dadelijk mee naar een hoek van de speelplaats. „Zeg, Rie, hoor es! Ik heb zo'n mooie plaat van m'n moeder ge- kregen, die geef ik straks aan de juffrouw, om in haar kamer te hangen, en dan zeg ik dat hij van jou en mij samen is!”

„O ja, d  t is fijn!” knikte Rietje blij, en ze boog zich over de plaat, die Gonnie haar liet zien. Een heel groot water met schepen er op, en aan de kant een vrouw met gevouwen han- den, die zekei bar' voor de mensen op zee.

Daar ging de bel. Haastig drongen de kinderen naar de school- deur. Ze wilden allemaal heel gauw binnen zijn, om de juf- frouw te feliciteren.

Eef had haar kapstok vlak naast die van Rietje. Ze zag nu pas, dat Rietje haar kralen om had, en ze kreeg een kleur van boosheid. Zij had aan haar mooie bloedkoralen niet eens ge- dacht, die lagen thuis in haar kastje! En toen kwam er ineens een heel lelijk plan in haar hoofd. Zij z  u dat kind van Ploeg-

stra eens, wacht maar! Ze had wel gehoord wat die twee afspraken, al had ze gedaan, of 't haar niets kon schelen!

Voor de lessenaar van juffrouw Blankers duwden de jongens en meisjes om 't hardst om naar voren te komen. Er waren er veel, die een pakje bij zich hadden, maar ze gunden elkaar haast geen tijd om de kadootjes te géven. Nu speet het Fransje en Lien toch wel wat, dat ze 't hunne òòk maar niet gewoon mee naar school genomen hadden. Misschien dacht de juffrouw nu wel, dat ze van hèn niets kreeg. Ze moesten haar straks in 't vrije kwartiertje maar gauw vertellen, hoe het met hun kado in elkaar zat.

Eindelijk was de beurt aan Gonnie. Met een stralend gezichtje gaf ze haar plaat over.

„Als 't u blijft, juf, van Rietje en mij samen!”

Ze zei het flink hard, dat ze 't allemaal goed zouden horen. Ze vond het zo heerlijk, dat ze Rietje nu geen verdriet hoefde te doen en ze zag wel, dat Rietje zelf ook blij was.

Daar kwam opeens een hoog bijdehand stemmetje 't plezier van het tweetal bederven.

„Niets van aan, hoor juf!” ratelde Eef, nog vóór de juffrouw tijd had gehad, om de meisjes te bedanken. „Rietje heeft niet eens een spaarpot, Gonnie doet maar net, of ze samen gedaan hebben! En dat pakje van gisteravond — die kop en schotel met dat bordje — dat hebt u van òns gekregen, van Lien en Fransje en mij!”

„Ééf toch!”

't Was Lièn die het riep, bijna huilend van kwaadheid. En Fransje gooide er driftig uit:

„O, wat ben *jij* gemeen!”

De andere kinderen vergaten van schrik naar hun plaatsen te gaan. Ze keken met grote ogen eerst naar Eef, die een vuurrode kleur kreeg, en dan naar Rietje, die spierwit geworden was.

Toen klonk achter de lessenaar de stem van de juffrouw, heel rustig en heel gewoon.

„Gaan jullie eens vlug allemaal zitten, dan zal Fransje ons eens vertellen, wat er precies aan de hand is, want zò begrijp ik er niets van!”

Maar Fransje was neergeploft in de bank, die het dichtst bij haar stond, en zat nu in elkaar gedoken als een ziek poesje, terwijl ze maar aldoor snikte:

„O, o, ik heb er zo'n spijt van! 't Is allemaal de schuld van Ééf. Diè wou niet hebben, dat Rietje meedeed!”

De juffrouw werd er niet veel wijzer van.

„Lien, vertel *jij* het maar!” zei ze.

En Lien, die ook al tranen weg stond te vegen, vertelde met horten en stoten de hele geschiedenis. Van het leuke plannetje, dat ze bedacht had; van Eef, die alleen mee wou doen, als ze Rietje er buiten hielden; en van Gonnie, die Rietje niet in de steek laten wou en die nu zeker ekspres die plaat had meegebracht, om te zorgen, dat Rietje niet met lege handen op school hoefde te komen.

Juffrouw Blankers zei eerst niets, toen ze alles gehoord had. Ze haalde een vulpotlood uit haar lessenaar, nam de plaat op en schreef er met grote letters onder:

„Van Rietje Ploegstra en Gonnie van Eiken!”

Toen hing ze hem voor het bord.

„Is 't zò goed?” vroeg ze aan Gonnie.

Die knikte en wees naar de kralen om Rietjes hals.

„Kijk es juf, die heeft ze van haar broer gekregen! Ze zijn eigenlijk alleen voor de zondag, maar nòù heeft ze ze omgedaan omdat ù jarig bent!”

„Prachtig hoor, Rie!” prees de juffrouw. „Jij wordt verwend door je broer, ik wou dat ik er ook zo één had. Maar nu gaan we beginnen, kinderen, anders houden we geen tijd over, om spelletjes te doen. Alleen Eef Lagermans gaat naar huis, die mag niet meespelen en vanmiddag ook niet naar het voorlezen komen luisteren. Vanàvond krijg ik verjaarsvisite, dan kan ik niet weg, maar môrgenavond kom ik zelf eens met Eefs moeder praten!”

Eef was al bij de deur. Stil als een muisje sloop ze de klas uit. De anderen zochten hun banken op, de juffrouw bad en liet een versje zingen, en het feest begon.

4 Toch vriendinnen

Nog nooit was voor Rietje een morgen op school zò langzaam omgegaan, als déze keer. Ze had niets geen schik in de aardige spelletjes, die juffrouw Blankers uitkoos. Stil, met een heel wit gezichtje, zat ze in haar bank. Ze voelde zich moe en rillerig, haar hoofdje deed pijn, als ze hoesten moest, en dan was er nog al dat nare en verdrietige van vandaag. Ze had het zo lief van Gonnie gevonden, dat die sàmen met haar de juffrouw wat geven wou. En nu was ineens alles bedorven door Eef! O ja, daar voor het bord hing de plaat, met hààr naam en die van Gonnie er onder. Maar tòch. . . . Nee, echt leuk was het niet meer. De scherpe tong van Eef had al haar plezier weg genomen.

Zo werd het eindelijk half twaalf. Het regende, een vieze druilerige motregen. Maar Rietje merkte 't amper. Zonder op Gonnie te wachten, die nog wat opruimen moest in haar kastje, liep ze door plassen en modder naar huis. Ze lette er niet op, dat haar kousen nat en vuil werden en haar schoenen vol water kwamen te staan.

Wiep was in de winkel, ze hielp een klant aan een doosje knopen.

„Hola, Rie, voeten vegén asjeblieft!“ waarschuwde ze.

Maar toen ze haar zusje aankeek, gingen haar ogen wijd open

van schrik. Zonder iets te vragen kwam ze achter de toonbank vandaan, duwde de kamerdeur open en riep:

„Moe, kom eens gauw hier! Kijk eens, hoe onze Rie thuiskomt!” Moeder, die net bezig was de kussens in vaders rug op te schudden, kwam verbaasd toelopen.

„Kind, wat scheelt er aan?” schrok ze dadelijk, toen ze Rietje zag. „Je bent zo wit als een doek, en wat zien je kousen er uit! Wat is er gebeurd?”

Maar Rietje was veel te veel in de war om wat terug te zeggen. Inplaats daarvan duwde ze haar gezicht in moeders rokken en hilde, hilde, of ze nooit meer ophouden zou.

Moeder deed net als Wiep; ze vroeg niets meer. Zo vuil als ze was, nam ze haar dochttertje op, droeg haar de kamer in, zette haar op een stoel en begon haar meteen uit te kleden. Wiep hielp haar klant zo vlug mogelijk weg en ging voor een kruik zorgen.

Het duurde een hele poos voordat Rietjes huilhui bedaard was. Maar toen ze vertellen wou, wat haar zo van streek had gemaakt, zei moeder:

„Ja, ja, dat horen we later wel. We stoppen jou eerst in bed en je komt er de hele dag niet meer uit. Kijk es aan, wat een natte voeten! 't Is om longontsteking te krijgen!”

Rietje vond 't goed, ze wou wel naar bed. Gewillig liet ze zich in 't opkamertje, in het grote ledikant van Wiep en haar, onderdekken. Wiep kwam de hete kruik aan haar voeten leggen en moeder stopte, de dekens heerlijk in, met een mantel er nog ekstra overheen.

„Zo”, zei ze, „zie nou maar, of je wat slapen kunt. 'k Had je ook thuis moeten houden vandaag, je was al niet helemaal in orde!”

Rietje gaf maar geen antwoord. Moeder meende 't zo goed, en moeder wist immers niet, dat die natte voeten en die pijn in haar hoofd het ergste niet waren!

Maar natuurlijk begreep moeder Ploegstra wel, dat Rietje niet voor niemendal zo overstuur was thuisgekomen.

„Wiep", zei ze dadelijk, toen ze uit de opkamer kwamen, „loop eens even naar Van Eiken en vraag aan Gonnie, wat er met Rie aan de hand is. Ik let wel zo lang op de winkel, de aardappelen koken tòch nog niet!"

Wiep ging, maar ò wat was ze kwaad toen ze terugkwam! Gonnie had haar alles verteld, hoe ze dat van de plaat had verzonnen en hoe Eef het mooie plan in de war had gestuurd. Alleen over de kop en schotel met het bordje had ze niet gepraat, omdat Fransje en Lien daar òòk schuld aan hadden.

Met ogen, die fonkelden van boosheid, deed Wiep op hàar beurt 't verhaal aan haar ouders. Moeder stoof driftig op en schold op Eef, dat rijkelui's kind, dat haar meisje zo'n verdriet had gedaan.

„Maar ik ga naar de burgemeester toe! Ik zal dat ondeugende nest de waarheid eens zeggen! Wat denkt ze wel?"

„Doe dàt nou maar niet, vrouw!" zegt vader sussend. „Ze zouden je misschien niet eens binnenlaten. Gonnie zei toch, dat de juffrouw er heen zou gaan. Diè zullen ze niet aan de deur afschepen!"

„Als die 't ze dan maar goed vertelt!" bromde moeder nog, terwijl ze de aardappelschaal met een plof op tafel zette.

Rietje was, toen moeder en Wiep naar de keuken gegaan waren, heel gauw in slaap gevallen. Maar toen ze om een uur of één wakker werd, voelden haar gezicht en haar handen gloeiend heet aan.

„Je hebt koorts!" zei Wiep, die eens even kwam vragen, of de kruik nog wel warm genoeg was. „Stil blijven liggen, hoor, dat je de dekens niet loswoelt!"

Toen ze 't aan vader en moeder vertelde, werd er afgesproken, dat ze 't tot morgenochtend zouden aanzien. Als Rietje zich dan niet beter voelde, moest de dokter maar komen.

Om vier uur bracht Gonnie een grote plak nootjessjokola en een gevulde koek.

„Van de juffrouw, ze heeft getrakteerd!” zei ze tegen Rietjes moeder. „We hebben allemaal zo'n koek gehad, maar de sjokolà is alleen voor Rietje. En of ze morgen weer op school komt, vroeg juf!”

„Nee, morgen niet. Misschien òvermorgen, maar dat is nog niet zeker. Bedank de juffrouw maar voor 't lekkers. Als Rietje wat opgeknapt is, zal ik 't haar geven!”

Rietje bleef koortsig die dag, en 's nachts sliep ze erg onrustig. Ze hoestte veel en Wiep moest haar telkens laten drinken, zodat ze zelf ook geen oog dicht kon doen.

's Morgens, dadelijk na de boterham, werd dokter Brugwoud gehaald. Die had van Lien al in geuren en kleuren gehoord, wat er de vorige dag gebeurd was, maar dat liet hij niet merken aan zijn patiëntje.

„'t Is niets, hoor!” zei hij, toen hij haar goed onderzocht had. „Een beetje kou gevat, anders niet. Houd haar maar een dag of zes warmpjes in bed, dan is ze zò weer klaar!”

Rietje sputterde niet tegen, ze vond het wel prettig zo. Stil en tevreden lag ze te doezen in haar warme holletje en liet zich af en toe een stukje sjokola in de mond stoppen.

Gonnie kwam om half twaalf nog even aan, om te vragen, hoe het met haar vriendinnetje was. En toen juffrouw Blankers 's middags hoorde, dat Rietje morgen nòg niet terugkomen kon, gaf ze de boodschap mee, dat ze morgenmiddag zèlf eens zou komen kijken. Dan was er tòch geen school, omdat 't die dag zaterdag was.

De juffrouw deed, wat ze beloofd had. Ze kwam al vroeg in de middag en bracht nog een paar lekkere bananen voor Rietje mee ook. Rietje glunderde van plezier. Werd *zij* even verwend?

De chocola was nog niet eens helemaal op en nu kwam er al weer wat lekkers!

„Ik ben bij mevrouw Lagermans geweest!” vertelde de juffrouw aan vader en moeder, toen ze vòòr 't naar-huis-gaan nog even bij hen in de kamer zat. „Eef had het hele geval al verteld, ze schijnt nu toch wel spijt te hebben!”

„En wat zeiden ze wel bij haar thuis?” wou moeder weten.

„De burgemeester heb ik niet gesproken. Die was naar een vergadering, geloof ik. Mevrouw zei er niet veel van, ze wou zich met die kinderruzietjes liever niet bemoeien!”

„Een mooie boel!” mopperde juffrouw Ploegstra. „Op die manier kan zo'n nest de hele klàs wel baas!”

Daar moest juffrouw Blankers even om glimlachen.

„Eef is enig kind, moet u rekenen. Daar horen ze natuurlijk niet graag kwaad van!”

Het duurde toch nog langer met Rietje dan de dokter gedacht had. Inplaats van een dag of zes, bleef ze bijna drie wéken onder de wol. Maar een vervelende tijd werd het niet voor haar, daar zorgden de vriendinnetjes wel voor.

Gonnie had op school tegen Lien en Franje gezegd, dat ze bij Rietje thuis niet wisten, hoe ze met Eef meegedaan hadden. Die twee hadden eerst niet goed naar Rietje toe gedurfd, maar nu ze dit hoorden, kwamen ze de vijfde middag toch met Gonnie mee.

„Jullie mogen niet lang blijven, hoor!” waarschuwde moeder Ploegstra, „Een half uurtje maar. En oppassen, dat Rie zelf niet veel praat, want dan gaat ze hoesten!”

Rietje was erg in haar schik met 't bezoek. En ook met het zakje suikerboontjes, dat de meisjes bij zich hadden. Ze begon er direct van te delen en wou er niets van horen, om ze alléén op te eten. In 't begin waren Fransje en Lien nog wat stil, maar toen ze merkten, dat Rietje niet boos op hen was, kwamen de tongetjes heel gauw los. 't Was maar gelukkig, dat moeder zo terdege op de klok lette, anders zouden ze veel lánger dan een half uur gebleven zijn. Maar juffrouw Ploegstra was een strenge verpleegster. Precies op tijd kwam ze de visite wegsturen. Van tòen af wipten ze iedere dag even binnen, en Rietje lag daar 's middags al op te wachten.

En hoe was het nu met Eef Lagermans?

De eerste dagen lieten alle meisjes uit de klas haar links liggen, wat ze natuurlijk heel akelig vond. Ze was altijd zo gewend, om nummer één te wezen. Iedereen vond haar immers het deftigste kind van de hele school! 't Was dus geen wonder, dat ze vreselijk het land had, nu ze allemaal zo langs haar heen keken! Maar daar kwam toch ook nog wat anders bij. Eef had verdriet, echt verdriet om wat ze gedaan had.

Haar vader en moeder hadden niet veel van 't geval gezegd.

Anders vond ze 't altijd prettig, dat ze zoveel mocht en bijna nooit standjes kreeg thuis. Maar nu had ze toch heus liever gehad, dat ze kwaad op haar geweest waren. Dat zou wel naar geweest zijn, maar als ze dan beterschap had beloofd, zou alles vanzelf wel zeer goed zijn geworden. Nu haar ouders net deden, of er niets gebeurd was, nu voelde Eef zich alléén. Één keer had ze 's avonds in bed om moeder geroepen, en haar schreiend verteld, dat ze toch zo'n verschrikkelijke spijt had. Moeder had het niet begrepen, en gezegd, dat ze niet zo flauw moest zijn. Alle kinderen waren wel eens onaardig tegen elkaar, zo erg was dat toch niet! En toen had ze haar nog eens lekker toegestopt en was naar beneden gegaan. Nee, moeder kon Eef niet helpen, al was ze ook nog zo lief voor haar. En vader had het altijd even druk, bij hem hoefde ze helemaal geen troost te zoeken!

Toen, op een middag na vieren, ging ze met haar verdriet naar juffrouw Blankers. Die was vriendelijk, ze liet haar uitpraten en zei toen heel kalm:

„Weet je, wat jij eens doen moet, kind? Jij moet aan de Heere Jezus een nieuw hartje vragen. Dat trötse hartje moet weg, dààr komen alleen maar een boel nare dingen van. En er moet een lief eenvoudig hartje voor in de plaats komen, dat altijd klaar is, om andere mensen blij te maken. Als je er eerlijk om vraagt, dan wil de Heere het je ook géven. Begin er vanavond maar dadelijk mee. En dan moet je nog wat anders doen ook!”

„Wat dan, juf?” Vragend keek Eef naar haar op.

„Naar Rietje toe gaan, en haar vertellen, hoe 't je spijt, dat je zo lelijk tegen haar gedaan hebt!”

Daar schrok Eef van. Naar Rietje toe gaan? O, maar dat durfde ze niet! Wat zouden Rietjes vader en moeder wel zeggen, als zij daar binnenkwam!

„Ze zullen zo boos op me wezen!” zei ze benauwd.

„Dat heb je dan toch ook wel verdiend, is 't niet?”

Eef kleurde, ze voelde wel, dat de juffrouw gelijk had. En ze wou ook eigenlijk wel graag goed worden met Rietje.

„Gaaf u dan mee?“ vroeg ze kleintjes.

Maar juffrouw Blankers schudde haar hoofd.

„Nee, Eef, dat moet je nu eens héél alleen in orde gaan maken. Dat zal Rietje zelf ook het prettigst vinden. Loop er zo meteen maar even langs, des te gauwer ben je er door heen!“ Het mòest dan maar, besloot Eef bij zichzelf. Ze zouden haar niet opeten, en met een half uurtje was ze van alles af.

Toch begon haar hartje wel heel erg te kloppen, toen ze een goed kwartier later hèus voor 't winkeltje stond. Nee, òpenen zouden ze haar niet bij Rietje thuis, maar op haar gemak was ze helemaal niet. Als er nu maar klànten in de winkel waren, misschien viel het dan wel wat mee. Ze zouden toch niet op haar gaan brommen, als er vreemde mensen bij stonden!

Maar er wàren geen klanten. Dat zag ze direkt, toen ze de kruk van de winkeldeur omdraaide en aarzelend binnenstapte. Er was alleen een grote vrouw met een streng gezicht, dat zou de moeder van Rietje wel wezen. Ze dacht zeker, dat Eef om een boodschap kwam, want ze vroeg over de toonbank heen: „En — wat moet 't zijn?“

Ja, nu kon Eef niet meer terug, al had ze nòg zo graag gewild. „Juffrouw“, begon ze zenuwachtig, „ik ben Eef van de burgemeester, en ik wou. . . .“

Juffrouw Ploegstra liet haar niet eens uitpraten. Ze viel dadelijk spinnijdig uit.

„Watblief? Ben jij die ondeugende meid van Lagermans? En durf jij hier zò maar aan te komen? 't Is schande!“

En dat was nog lang niet àlles wat ze zeil Kun je begrijpen, er kwam nog veel meer. Eef had wel een flink standje verwacht, maar van zòveel boze woorden stond ze verbluft. Het werd zò erg, dat Wiep, die boven was, de trap af kwam, om te zien, wat er gebeurde. En toen diè zag, wie daar vóór de toonbank stond, begon zij óók al te mopperen. Eef dorst haar mond niet meer open te doen, ze plukte maar aan haar mantel en wou, dat ze hier weer vandaan was.

Daar klonk vader Ploegstra's stem uit de huiskamer:

„Wiep, wat is dat?“

„Vertel 't maar eens!“ zei moeder, en Wiep ging de kamer in. Ze kwam terug met de boodschap, dat Eef bij vader komen moest.

Bedremmeld volgde Eef haar naar binnen, ze bleef bij de kamerdeur staan en keek met schuwe ogen naar de man in de ziekenstoel. Wat zou er nu nog voor haar op zitten?

Gelukkig, 't viel mee. Rietjes vader schold niet en bromde niet, hij wou alleen maar weten, wat ze kwam doen. En toen ze vertelde, dat ze zo'n spijt had van wat er gebeurd was, en dat ze nu zo héél graag even bij Rietje wou kijken — toen zei vader tegen Wiep, die ook in de kamer gebleven was:

„Als ze daar ekspres voor komt, laat ze dan maar naar Rietje toe gaan. De andere meisjes zijn toch al weg. En vraag dan zo aanstonds aan moeder, of ze even hier wil komen!“

Toen is alles toch goed geworden. Wiep bracht Eef naar de opkamer en liet haar met Rietje alleen, zodat ze samen rustig konden praten. En in de huiskamer praatte vader ook, net zo lang tot er van moeders boosheid niets meer over was.

Toen juffrouw Ploegstra een poosje later eens naar haar dochtertje kwam zien, vond ze Eef op de stoel naast het ledikant en vertelde Rietje met 'n gezicht, dat straalde van blijdschap: „Moe, nou is Eef ook mijn vriendinnetje geworden, net als Gonnie en de anderen. En als de juffrouw wéér jarig is, dan gaan we met ons vijven een kadoetje kopen, hé Eef?“

Eef knikte en keek naar Rietjes moeder, of die nog kwaad op haar was. Maar die zei alleen, terwijl ze Rietjes dek wat terecht legde: „Goed hoor, als je dan maar heel gauw weer beter wordt!“ „O ja, vast wel moe! Ik heb vannacht maar zéven keer gehoest!“

Eef proetste en moeder moest ook lachen, maar ze liep meteen op een drafje weg, want het winkelbelletje waarschuwde haar, dat er een klant op haar wachtte.